דף צפייה: שלושה אחים, שלוש דרכים

יחידה 4 · יהודים בעת החדשה · ❓ כיצד הגיבו זרמים שונים ביהדות לאתגרי האמנציפציה וההשכלה – ומה בכל זאת נשאר משותף?

דף לתלמיד/ה

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

הסרטון: שלושה אחים, שלושה בתי כנסת 🕍🕍🕍 – זרמים ביהדות ב-3 דקות: כל מה שצריך לבגרות

⏱️ 3:26 דקות · youtube.com/watch?v=t8UIyIa4c2c

א לפני הצפייה ובמהלכה

🧠 לפני הצפייה

לפני הצפייה סמנו: נכון / לא נכון / לא בטוח.

1. כל היהודים שנחשפו להשכלה עזבו את היהדות.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

2. הרפורמה השמיטה מן התפילה בקשות על שיבת ציון.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

3. החתם סופר תמך בשינויים בבית הכנסת.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

4. הרב הירש שילב בבית הספר שלו לימודי קודש וחול.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

👀 במהלך הצפייה – שימו לב:

- מה הייתה התגובה הקיצונית ביותר לעולם החדש
- אילו שינויים ערכה הרפורמה ומדוע
- מה היה החשש של החתם סופר
- במה דומה הרב הירש לחתם סופר ובמה שונה ממנו
- מה ראה האב סביב שולחן השבת

1. ⏸️ אחרי הצגת ההיכל בהמבורג: מה הקשר בין השינויים ברפורמה לבין הרצון בשוויון זכויות?

_____

_____

2. ⏸️ אחרי צוואת החתם סופר: מדוע לדעתו גם שינוי בלבוש ובשם מסוכן?

_____

_____

3. ⏸️ אחרי 'חבלי לידה' של הרב הירש: איך הרב הירש ראה את האמנציפציה – סכנה או הזדמנות?

ב אחרי הצפייה – שאלות ב־3 רמות

בחרו רמה להתחלה – ונסו להגיע גם לרמה הבאה!

תמיכה – הקיפו את התשובה הנכונה

1. היכן נחנך בית הכנסת הרפורמי 'היכל'?

א. בהמבורג | ב. בפרשבורג | ג. בפרנקפורט

2. מה הייתה עמדת החתם סופר כלפי שינויים במנהגי ישראל?

א. שינויים קטנים מותרים | ב. יש לשנות הכול | ג. אין לשנות דבר – 'חדש אסור מן התורה'

3. איך נקראה שיטתו של הרב הירש?

א. חכמת ישראל | ב. תורה עם דרך ארץ | ג. תורה ועבודה

רגיל

1. ציינו שני שינויים שערכה הרפורמה והסבירו את מטרתם.

---

2. הסבירו מדוע התנגד החתם סופר לאמנציפציה ולהשכלה.

---

3. במה הסכים הרב הירש עם החתם סופר ובמה חלק עליו?

אתגר

1. השוו בין ארבעת הזרמים בקנה מידה אחד: היחס לשינוי בהלכה.

---

2. מה מלמדת סצנת שולחן השבת בסוף הסרטון על היחסים בין הזרמים? האם יש בה מסר גם לימינו?

ג כרטיסים משימה פעילה: של מי הכרטיס? מיון היגדים לזרמים

כל קבוצה מקבלת 16 כרטיסי היגד ולוח עם ארבע עמודות: רפורמה · אורתודוקסיה · ניאו־אורתודוקסיה · היסטורית־פוזיטיבית. הכרטיסים כוללים: 'עוגב בבית הכנסת' · 'הזהרו משינוי שם, לשון ומלבוש' · 'בית ספר לקודש ולחול, לבנים ולבנות' · 'גרמנים בני דת משה' · 'ההלכה מחייבת – ויש לחקור את התפתחותה' · 'חדש אסור מן התורה' · 'אגרות צפון' · 'בית המדרש בברסלאו' · 'קהילות נפרדות' · 'השמטת תפילות לשיבת ציון' · 'האמנציפציה – חבלי לידה שמביאים ברכה' · 'תפילות בגרמנית' · 'פרשבורג' · 'פרנקפורט' · 'המבורג' · 'שבת, כשרות ותפילה בלשון הקודש'.

מקור: עיבוד חופשי מצוואת החתם סופר

בניי ובנותיי, אל תשנו את שמכם, את לשונכם ואת לבושכם. אל תפנו אל דרכי המחדשים שהתרחקו מן התורה, ואל תקראו בספריהם. חדש אסור מן התורה בכל מקום. החזיקו במנהגי אבותיכם, שהם תורה, ואהבו את ארץ ישראל וייחלו לגאולה.

1. מיינו את הכרטיסים לארבע העמודות.

2. מצאו כרטיס אחד שמתאים ליותר מזרם אחד והסבירו.

3. קראו את עיבוד הצוואה: אילו כרטיסים תואמים אותה?

4. השלימו טבלה בשלושה קני מידה: יחס להלכה, יחס ללימודי חול, יחס לשיבת ציון.

🎓 שאלה בסגנון בגרות

1. הצג את עמדת הרפורמה ואת עמדת הניאו־אורתודוקסיה ביחס לאתגרי האמנציפציה וההשכלה, והסבר הבדל אחד ביניהן.

✂️

🎟️ כרטיס יציאה · שלושה אחים, שלוש דרכים

שם: _____ כיתה: _____

1. מי היה מנהיג הניאו־אורתודוקסיה ומה הייתה סיסמתו?

---

2. מה היה אחד החששות של החתם סופר מן האמנציפציה?
